

Viite: Itä-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen luonnos 30.4.2024

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN LAUSUNTO ITÄ-SUOMEN YHTEISTYÖALUEEN YHTEISTYÖSOPIMUKSESTA

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua Itä-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen 30.4.2024 päivätystä luonnoksesta.

Ministeriön kommentit ja muutosehdotukset noudattelevat järjestämislain 36 § 3 momentissa mainittuja työnjakoa, yhteistyötä ja yhteensovittamista koskevia asiakokonaisuuksia, minkä lisäksi lausunnossa on nostettu esiin eräitä yleisiä sopimusluonnosta koskevia kommentteja.

Sosiaalipäivystys ja terveydenhuollon päivystys

Alueiden päivystysrakenne ja toimintatapa on kuvattu riittävällä tavalla, myös alueiden yhteistyörakenne ja –toiminta näkyy kuvauksessa positiivisesti. Hyvää on myös se, että sopimuksessa on todettu virkaavun mahdollisuus tilanteissa, jossa alueen omat voimavarat eivät riitä.

Yhteistyöalueen ensihoitokeskuksen tehtävät

Kirjaukset ensihoitokeskuksen toiminnasta puuttuvat YTA-sopimukselta. YTA-sopimuksessa on sovittava ensihoitokeskuksen toiminnasta.

Harvoin tarvittavien vaativien tai kalliita investointeja vaativien tehtävien järjestäminen ja tuottaminen

YTA-sopimuksen sisältöön on tuotu selkeyttäviä yksityiskohtia mm. Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen toimintaan liittyen. Työikäisten ja ikääntyneiden palvelujen osalta yhteistyö on vielä suunnitteluvaiheessa. Siltä osin sopimukseen pitää täsmentää tarkemmin, miten pohjassa todetut selvittämistarpeet etenevät, ja millä aikataululla asioita on tarkoitus saada eteenpäin kuitenkin suhteellisen pitkän sopimuskauden aikana.

Koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan toteuttaminen sekä yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen koordinaatio-, ohjaus- ja neuvontatehtävä

YTA-sopimukseen ei ole kirjattu yhtä strategista suunnitelmaa TTKIO-toiminnan osalta, vaan yhteistyötä tehdään yhteistyöalueen hyvinvointialueiden TTKIO-strategioissa. YTA-sopimuksessa todetaan, että näitä strategioita ja ohjelmia rakennetaan toisiaan tukeviksi.

YTA-sopimuksessa tuodaan selkeästi yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen koordinaatio- ja ohjaustehtävä TKKIO-toiminnoissa. Lisäksi sopimuksessa huomioidaan aiempaa tarkemmin osaamiskeskusten toiminta ja YTA-tasoinen sosiaalialan kehittäminen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmät

Sopimukseen pitää sisällyttää laajemmin konkreettiset kirjaukset (kohdassa 4.1. Valtakunnallinen ja alueellinen työnjako, terveydenhuolto) siitä, miten sovitaan keskittämisasiäsetuksen (582/2017) 4 §:n mukaisen psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien arvioinnin ja niiden osaamisen ylläpidon alueellisen suunnittelu- ja ylläpitotehtävän toteuttamisesta hyvinvointialueiden ja yliopistosairaalan välillä ja yliopistosairaalan tehtävän toteuttamiseksi tarvittavasta henkilöresurssista kaikkia muitakin ikäryhmiä koskien.

Sähköiset palvelut ja tietojärjestelmät

YTA-sopimuksessa todetaan, että yhteistyöalueen hyvinvointialueet ovat päättäneet laatia yhtenäisen toiminnan- ja tuotannonohjauksen arkkitehtuurin, joka toimii perustana laaja-alaisten järjestelmien yhtenäistämiseksi. Sopimuksessa pitää kuvata myös johdon tietojärjestelmien osalta tehtävä yhteistyö.

Keski-Suomen hyvinvointialue ja Pohjois-Savon hyvinvointialue ovat aloittaneet hankintayhteistyön digitaalustan uusimiseksi tavoitteenaan muodostaa yhteistyöalueelle yhteinen digiratkaisujen järjestelmäalusta.

Sopimuksessa todetaan tavoitteiden toteutumisen riippuvan valtion erillisrahoituksesta tai rahoituksellisista kannusteista. STM:n näkemyksen mukaan yhteistyöalueen sopimukseen kirjatuille tavoitteille ei saa asettaa valtion erillisrahoitukseen liittyviä ehtoja.

Yhteistyösopimuksessa pitää mainita viranomaisten yhteisen kenttäjärjestelmän (KEJO) käyttöönoton suunnitelmasta ja sen aikataulusta yhteistyöalueella osana kansallista kokonaisuutta ensihoitopalvelussa, sosiaali- ja kriisipäivystyksissä sekä pelastustoimissa.

Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumien

Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumista koskevissa kirjauksissa: Liite 1.

Talous ja investoinnit

Sopimuksessa pitää kuvata pelisäännöt sille, minkä kalliiden laitteistojen hankinta keskitetään yliopistosairaaloihin. Sopimuksessa pitää myös kuvata tilaratkaisuihin liittyvät yhteistyömahdollisuudet.

Lisätietojen antajat: Asiantuntija Elina Kettunen, puh. 0295 163 540

Osastopäällikkö

Kari Hakari

Johtaja

Andreas Blanco Sequeiros

JAKELU

Pohjois-Savon hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Valmiutta ja varautumista koskeva liite

Valmiutta ja varautumista koskevat sisällöt YTA-sopimuksissa tulisi jakaa julkiseen osaan, joka on itse sopimusasiakirjan sisältöä ja erilliseen salassa pidettävään liitteeseen. Salassapidon peruste olisi Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 8 kohta.

Salassa pidettävään liitteeseen kuvattaisiin tulevan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 50 a §:n 1 momentin mukaisesti yhteistyösopimuksessa sovittavat

- 1) yhteistyöalueen hyvinvointialueen yhteisistä perusteet valmiuden säätelyn tasoissa ja hälytysjärjestelyissä sekä niihin liittyvät menettelyt
- 2) menettelyt eri valmiuden säätelyn tasoilla
- 3) yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen muulle yhteistyöalueen hyvinvointialueelle järjestämä tuki ja ohjaus sellaisissa häiriötilanteissa, joiden hoitamiseen yksittäisen hyvinvointialueen voimavarat eivät riitä
- 4) periaatteet, joilla 2 kohdassa määritettyjä menettelyjä voidaan ottaa käyttöön tai päättää niiden käytöstä yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen toimesta
- 5) yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen oikeus johtaa yhteistyöalueeseen kuuluvan yhden tai useamman hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteen hoitamiseen liittyvää toimintaa sekä kohdentaa voimavaroja yhteistyöalueen hyvinvointialueiden välillä
- 6) periaatteet, joilla yhteistyöalueen hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon voimavaroja voidaan käyttää toisella yhteistyöalueella
- 7) periaatteet, joilla yhteistyöalueen hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon voimavaroja voidaan käyttää kansallisesti 50 b §:ssä tarkoitetun sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen varautumisen johtoryhmän päättämällä tai valtion viranomaisen kanssa sovittavalla tavalla

siltä osin kuin kirjaukset sisältävät salassa pidettävää tietoa.

Lisäksi kirjattaisiin 50 a §:n 2 momentin mukaisesti kuka on yhteistyöalueella se yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen hallintosäännössä määrätty viranhaltija, joka voi käynnistää edellä 3-5 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet vakavissa häiriötilanteissa.

Valmiutta ja varautumista koskevaa liitettä tulisi päivittää vuosittain. Tämän vuoksi myös osion päivitystapa tulisi määritellä kevyemmäksi kuin itse sopimuksen päivitys, joka tehdään kaikkien sopimusosapuolien valtuustoissa.